

Alois Somr:

Uhlaři.

(Črta z četnického života.)

Krásná měsíčná noc. Na umrzlé zemi leží slabý poprašek sněhu, který jest místy svát, takže polní cesta, vedoucí od lesa směrem k městu, se místy černá. Od města zaznívá k lesu štěkot psů a rozléhá se daleko v lese ozvěnou. To uhlaři, jdoucí na krádež uhlí, vyrušili noční hlídače z pokojného spánku

Po malé chvíli štěkot psů utichá a ozývá se pouze ojedinělé hafání nějakého vytrvalce.

Na polní cestě, vedoucí od Bzence směrem k lesu, se rychle pohybuje několik zakuklených mužských postav. Směřují k železniční trati, vedoucí vysokým náspem nad lukami a ztrácejí se jedním koncem v nedalekém lese.

Mrzne, jen praští, hvězdičky se na nebi třepotají a měsíc kouzlí na zemi dlouhé stíny. Jak zavane slabý větřík, jest slyšeti dusot rychlých kroků. Spěchají! V nedalekém nádraží stojí totiž dlouhý nákladní vlak, naložený samým černým uhlím, a každou chvilku musí odjet. Jeho dvě velká světla jest daleko viděti. Aby jim neušel — musili by v té zimě dlouho čekat na druhý!

Rameno návěstního stožáru se konečně s daleko slyšitelným rachotem zvedlo, červená návěst zmizela, znamená to k odjezdu. Pára zasyčela, ostře rozřízla vůkolní hrobové ticho, vlak se hnul s místa.

Ve stejných obměnách, těžce a docela volně odfukuje lokomotiva, táhnoucí za sebou dlouhou řadu vozů naložených uhlím. Táhla vozů vržou, nápravy sténají pod velkou tíhou nákladu, vše však do stejného rytmu s lokomotivou.

Traf v těch místech značně stoupá. V nedalekém borovém lese, vinoucím se po obou stranách trati a dosahujícím místy až k ní samé, pobíhá zimou sem a tam několik zakuklenců s hadry na nohou a loktušemi kolem těla a klátí rukama, aby se zahřáli. Uslyševše těžké oddychování lokomotivy, jali se přešlapovati přesně podle rytmu s lokomotivou; stará osvědčená zkouška uhlařů, množno-li na vlak bezpečně vyskočiti. Skrývali se dosud za krajními stromy, vyčkávající netrpělivě, kdy se konečně vlak přiblíží. Dočkali se. Dvě velká světla se již objevila, vlak se blíží. A již se také ozvalo krátké zasyknutí mezi zakuklenci, znamená to k útoku. Jeden, druhý, vyhoupnuli se na schůdky brzdařovy budky a odtud odvázně na vrchovatě naložený vůz a již lítají velké kusy uhlí mocnou silou dolů. Padající kusy duní na umrzlé zemi, tříští se na menší kousky, ale již jsou zde ostatní a mlčky, hbitě nosí kusy uhlí do blízkého lesa. Kusy sházeného uhlí černaají se daleko za vzdalujícím se vlakem.

Konečně jsou uhlaři s prací hotovi a obtěžkáni těžkými ranci na zádech nastupují zpáteční cestu. Na místě zanechali ještě zásobu pro nahodilé kamarády, kteří budou bez práce — však podruhé oni jim to vynahradí . . .

Mlčky, těžce oddychující, vzdalují se pomalu od železniční trati. Občas zarachotí kusy uhlí na sebe položené v nůši, to jak sobě někdo nůši na zádech pohazuje a opět ticho, přerývané pouze těžkým oddychováním. Cestou uhlaři nejdou, bojí se, aby nepadli četnické hlídce do rukou. Již kolikrát se jim stalo, že je hlídka zahlédla a pronásledovala, ale podařilo se jim přece prchnouti; domů však přiběhli s prázdnou . . . Není si ale co zahrávat!

V krátkých přestávkách odpočívají s nůšemi na zádech, co by jen dechu nabrali, a již se zase pohybují vpřed, jeden za druhým. Na pokraji lesa musí být dvojnásob opatrní, ne-

hrozí-li jim odněkud nebezpečí. Co nevidět budou z lesa, pak mají domů již jen skok.

Zůstali opatrně stát. Všude je hrobové ticho, celý kraj je pohroužen v klidný spánek. Měsíc veplul právě do mraků nad Starým Hradem a zahalil poněkud vůkolní krajinu přitímím. Kdesi daleko za Moravou, snad ve Vnorovech, odpískával ponocný právě tři hodiny spólnoci. Z krajní chalupy zrovna proti lesu zaštěkal pes, jednou, dvakrát a pak opět ticho. To se mu jistě něco zdálo. Jeho zaštěknutí rozplesklo se na tichém lese a narazilo na nastražené uši uhlařů, stojících dosud váhavě na pokraji lesa. Mlčky na sebe pohlížejí, jako by se tázal jeden druhého, mají-li jíti dále. Domů tak blízko, pouze skok a touha po spánku se počala u všech mocně projevovati . . . »To nic není, pojďme!« řekl první a již vykročil; ostatní za ním. Ještě pár kroků, nejhůře za támhle ten příkop a budou docela v bezpečí. První již dochází k příkopu. Pes opět zaštěkal, pronikavěji, jako na výstrahu. Nůše na zádech tíží tíhou několikanásobnou, však na odpočinek nelze nyní ani pomyslit, z čel uhlařů se pot jen řine, z těl se kouří, nohy se pod nimi chvějí, ještě chvilku . . . V tom se proti nim se země vymrští tři těla, v měsíčním svitu se zablesknou četnická bodla a noční ticho rozřízne úsečně: »Stůj!«

Chlapi s těžkými ranci na zádech bez rozmyslu okamžitě leží na zemi a snaží se rychle vyprostít z objetí břemene, aby hledali spásu v útěku. Těm posledním se to podařilo; jako zajíci peláší po zmrzlých hroudách zahrad k lesu, klopýtají ve strachu, že četníci je dostihnou.

Ti se však spokojili s těmi opozdilci. Odcizené uhlí putuje do vzdáleného železničářského domku, jehož majitel ochotně otevřel. Lapení uhlaři, ze zlosti nad svým neúspěchem a nad tím, že musili odnáseti rance svých uprchlých kamarádů, prozradili i tyto.

Z nedalekého Olšovce se ozývá první zakokrhání kohouta. Co nevidět, bude svítat. Měsíc se již schoval docela za mraky, okolí se zahalilo do ranního přitímí. Oteplilo se, bude asi sněžit.

Četnická hlídka prostydlá na kost, vrací se po probdělé noci k zaslouženému odpočinku, aby načerpala nových sil pro příští noc . . .

Dříve než nakoupíte knihy,

vyžádejte si nabídku od na-

kladatelství „ZA SVOBODU“

Praha II, Krakovská ul. č. 8.